

ISK TER APEL

ONDERWIJSKUNDIG BELEIDSPLAN

2020/2025

Missie: jongeren kansen bieden in een voor hen onbekend cultuurgebied.

Bron: Sjoerd Kuyper, schrijver en dichter

Voorwoord

De RSG Ter Apel kent een locatie Anderstaligen. Zij verzorgt daar Eerste Opvang onderwijs aan leerlingen van allochtone herkomst in de leeftijd van 12 tot 18 jaar. Met dit ,in de tijd rijpend, onderwijsdocument laat de locatie zien wat haar doelstellingen zijn en wat zij onder goed onderwijs en een goede onderwijsorganisatie verstaat.

We willen vooral een school zijn:

- waar we leerplichtige asielkinderen een veilige en plezierige leeromgeving geven,
- waar we zo goed mogelijk onderwijs op maat verzorgen,
- waar we leerlingen voor willen bereiden op het kunnen volgen van een reguliere vorm van onderwijs binnen het Nederlandse onderwijsbestel,
- waar we leerlingen uit verschillende cultuurgebieden samen laten leren en samenwerken, waarbij het tonen van begrip en respect voor afkomst en hoedanigheid van een individu voorop staat.

Sleutelwoorden die als een 'rode draad' in dit gehele document verweven zijn, zijn enerzijds 'Regelmaat, Structuur, Gedegen ' en anderzijds 'Respect, Sociaal , Gemoedelijk'.

Deze begrippenreeksen 'drijven' als het ware op het begrip "Dynamiek". Het zijn namelijk vooral de mondiale ontwikkelingen zoals burger- en klimaatoorlogen die miljoenen mensen 'on the move' doen zijn, zich vertalend in een Europees- en nationaal beleid en zijn weerslag kennend in dagelijkse wisselende in- en uitstroom van leerlingen naar omvang en samenstelling.

Inhoudsopgave

Bestaansrecht, voorwoord en inhoudsopgave	2 t/m 3
Een beeld van het bijzondere van de locatiedynamiek verwoord en weergegeven	4 t/m 5
De zorgcontexten	6
Uitgangspunten, inrichting en leerroutes	7 t/m 11
Externe samenwerking	12
Vakleerplannen	13 t/m 39

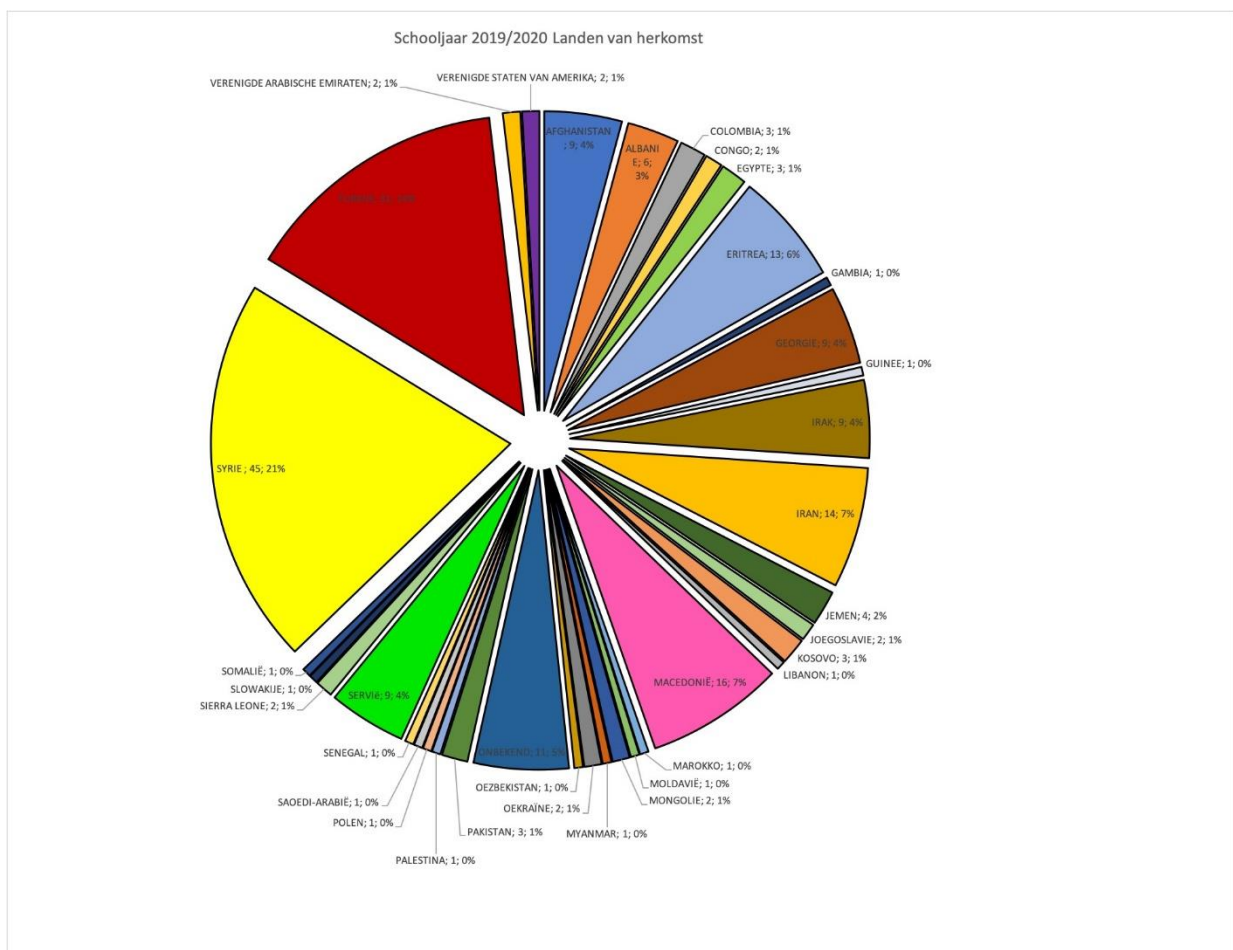
Met dank aan het team van medewerkers,

R.W.Krikke, september 2020

Dynamiek in Ter Apel

In “de asielhoofdstad van Nederland” is het een komen en gaan van vluchtelingen. De afdeling Anderstaligen van de RSG Ter Apel, vmbo-mavo-havo-vwo, nu locatie ‘de Westermarke’, voorheen locatie “Ter Apelervenen” verzorgt daartoe al vanaf begin deze eeuw EOA- onderwijs aan kinderen tussen de 12 en 18 jaar. Bestond de doelgroep aanvankelijk alleen uit “vertrekcentrum- leerlingen”, nadien zorgden leerlingen vanuit het aanmeldcentrum en vanuit het AZC Musselkanaal voor een sterk vergrote, maar ook sterk wisselende, instroom. Instroom van statushouders betekent daarentegen meer stabiliteit in de lesgroepen.

De instroom van kinderen/leerlingen gaat met golfbewegingen: Toenemend is de instroom vanuit Midden- en Zuid-Amerika; Ook vanuit de Maghreb-landen en centraal- Afrika is er instroom waar te nemen. De teller van het aantal getelde nationaliteiten, vanaf het opstarten van ISK-onderwijs, staat op dit moment op drieënzestig (63). De dominantie van één land van herkomst is afgenomen, hoewel het Midden-Oosten nog wel een meerderheid vormt.

Pittige opgaven

Die variatie stelt een onderwijsorganisatie voor behoorlijke opgaven, onder meer:

- Lesgroepen schommelen naar omvang/samenstelling enorm binnen een schooljaar, zelfs binnen schoolweken.
- Wat betreft onderwijsrijping en –niveau zijn de verschillen gigantisch: ‘dubbel-analfabeten’ en ‘pré-academici’ ontmoeten elkaar bij aanvang van het ISK traject, oftewel het EOA-traject.
- Hoe daar adequate lessentabellen c.q. leerplannen voor in te richten?
- We hebben het dan niet eens gehad over culturele verschillen en sociaal-emotionele problematiek tot uiting komend binnen het schoollokaal en op het schoolplein.
- Dit betekent dat collega’s die bij ons werken:
 - extreem flexibel en stressbestendig (moeten) zijn;
 - van meerdere markten thuis (moeten) zijn; breed opgeleid, bij voorkeur bevoegd zijn voor twee vakgebieden;
 - uitermate enthousiast en leerling betrokken (moeten) zijn;
 - een hoge administratieve werkdruk ervaren;
 - (helaas) overwegend op basis van een tijdelijke aanstelling werkzaam zijn.

De RSG streeft er naar om naar personeelsbeleid de regionale werkgelegenheid te bevorderen. Begeleiding van docenten, naar methodegebruik en wijze van het aanleren van het Nederlands, vindt bij voorkeur plaats door NT2- gecertificeerde docenten, of daartoe in opleiding. Soms ontkomen we er niet aan om een collega “in het diepe te gooien”, maar ook dat leert - veelal reddend - zwemmen.

Aanmelding van nieuwe leerlingen

Alle leerlingen die onderwijs gaan volgen op de afdeling Anderstaligen worden, in samenspraak met bovenal het COA, eerst uitgenodigd voor een intakesessie.

Deze bestaat uit:

Het invullen en bespreken van het aanmeldingsformulier door en met de leerling en zijn/haar ouders/verzorgers, dat naar relevante informatie en achtergrondgegevens over de leerling.

Deze intakesessie vindt plaats op de dinsdag- of donderdagochtend.

Tijdens de intakesessie maakt de leerling twee instaptoetsen. Eén voor rekenen en één voor taal = Brus-toets. Aan de hand van deze instaptoetsen kan het niveau van de leerlingen (eventueel) worden bepaald.

Basis- en extra zorg /ondersteuning

De ISK - schoolorganisatie onderscheidt vier vormen van zorg, te weten:

- a. de basis educatieve zorg
- b. de normatieve zorg
- c. sociaal-emotionele zorg
- d. relationele zorg

a. De basis educatieve zorg

De vaksecties zijn belast met het op maat uitschrijven van vakleerplannen. De leerlijnen NT2 vormen hiervoor een belangrijke basis. Dit geldt ook voor het reken- en wiskundeonderwijs. *Het team van medewerkers ziet de wijze waarop inhoudelijk vorm wordt gegeven aan het Individuele Voortgangstraject (IVT) per leerling als de kernkwaliteit van haar onderwijs.* Dit, omdat hiermee het meest letterlijk een individueel programma per leerling wordt nagestreefd en omdat zij de hoop uitspreekt dat vervolgscholen hiermee verder kunnen (zie pagina 10).

b. De normatieve zorg

Hieronder wordt verstaan dat wij de leerlingen onder begeleiding van hun mentor en docenten rijping laten opbouwen in “het leren om te leren”; dat wij vorm en inhoud willen geven aan respect voor het individu vanuit welke sociaal-culturele context dan ook en dat wij hen schoolregels willen aanleren en leren na te leven, zoals wij die ook ‘in de grote samenleving’ nastreven.

c. De sociaal-emotionele zorg

Deze zit grotendeels verweven in de dagelijkse omgang met de leerlingen. Bij bijzonderheden wordt de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen kort beschreven op de leerlingenkaart. Wegens te korte of wisselende verblijfsperiode van de leerlingen is het moeilijk haalbaar om een concreet plan of handelingsplan op te stellen voor elke individuele leerling. De mentor speelt een sleutelrol. Hij/zij maakt wekelijks ruimte voor gesprekken met leerlingen en/of hun ouders/verzorgers. Daarnaast is de mentor op de hoogte van de inhoud van het IVT/leerling en houdt zo veel mogelijk rekening met de problemen die in de huidige situatie of in de geschiedenis van de jongere spelen, dan wel gespeeld hebben. De mentor staat waar nodig in contact met het Centrum voor Jeugd en Gezin.

d. Relationele zorg

Vanuit sommige culturen is er zo weinig onderwijservaring dat de leerlingen moeite hebben om zich taalkundig en sociaal-emotioneel gezien aan te passen aan wat er van ze wordt verwacht. Om er voor te zorgen dat de overgang van ISK naar een vorm van regulier onderwijs soepel verloopt, wordt bij al deze potentiële schakelleerlingen een lwoo/pro onderzoek gedaan. Dit om te kijken of de leerling in aanmerking komt voor extra ondersteuning binnen het reguliere onderwijs dan wel een praktijkonderwijs indicatie moeten krijgen. Ook wordt er d.m.v. dit onderzoek (WNV- test) een beeld geschetst van de mogelijkheden van de leerling, zodat de leerling naar de best passende vorm van onderwijs kan worden geschakeld. Wanneer er nog geen zicht is op het eventueel schakelen van een leerling wordt er ook geen lwoo/pro onderzoek gedaan.

Uitgangspunten bij het inrichten van ons onderwijs

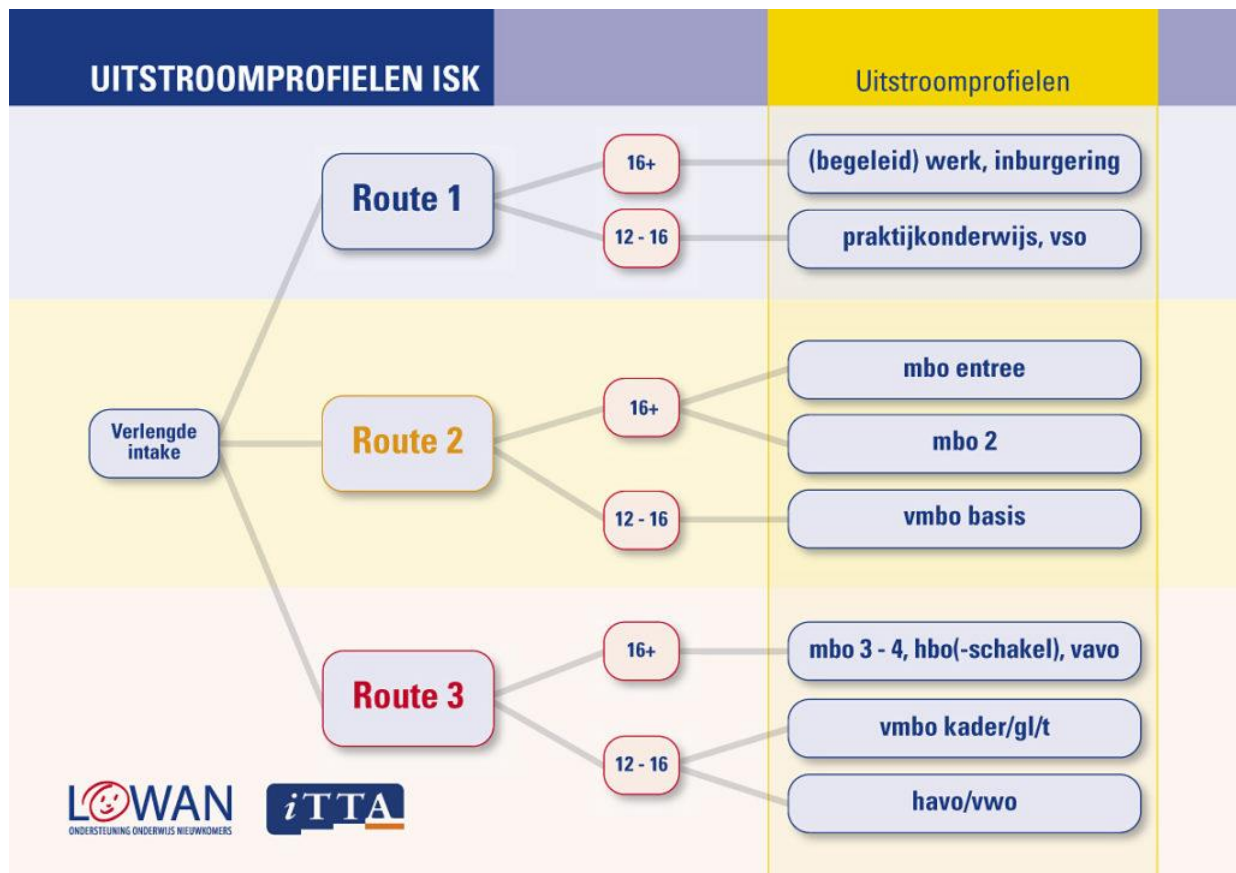
R	Regelmaat: Kinderen hebben behoefte aan duidelijkheid. D.w.z. dat: 1) de lessen altijd doorgang vinden en 2) binnen de lessen de docenten helder maken wat zij van de leerlingen verlangen.	Respect: We werken met kinderen uit diverse cultuurgebieden. Ongeacht huidskleur en afkomst geldt als adagium: Je hebt altijd begrip voor iemands persoonlijke situatie. Dit geldt voor leerlingen en personeel.	R
S	Structuur: Onderwijsleervormen, waarbij leerlingen worden gestimuleerd om zichzelf te vormen, dienen in lessituaties te overheersen.	Sociaal: Er dient een veilig schoolklimaat te zijn, waarbij de kern is : 'Jezelf kunnen zijn'; je veilig kunnen bewegen door het gebouw heen.	S
G	Gedegen: Docenten die op maat, op niveau de leerlingen van meerwaarde zijn, naar kennis en vaardigheden.	Gemoedelijk: Persoonlijke aandacht. Het organiseren van buitenschoolse en/of afgeleide les- activiteiten, waarbij andere vaardigheden van leerlingen tot hun recht komen.	G

R	Regularity	Respectful	R
S	Structure	Social	S
G	Good and thorough	Gentle	G

De uitgangspunten, links onderwijsorganisatie inhoudelijk en rechts intermenselijk, kunnen alleen worden nageleefd indien alle medewerkers op een passende manier over een vijftal B's beschikken:

- **Bekwaamheid**, in het beheersen en manieren van aanbieden van de lesstof.
- **Betrokkenheid**, bij het wel en wee van de leerling binnen school en bij de schoolorganisatie.
- **Betekenisvol**, in het kader van het vooruit brengen van de leerling.
- **Betrouwbaarheid**, in het omgaan met emotionele uitingen van jongeren,
- **Bewust**, zijn van het gegeven dat die jongeren veelal een complexe voorgeschiedenis met zich meedragen.

Leerroutes

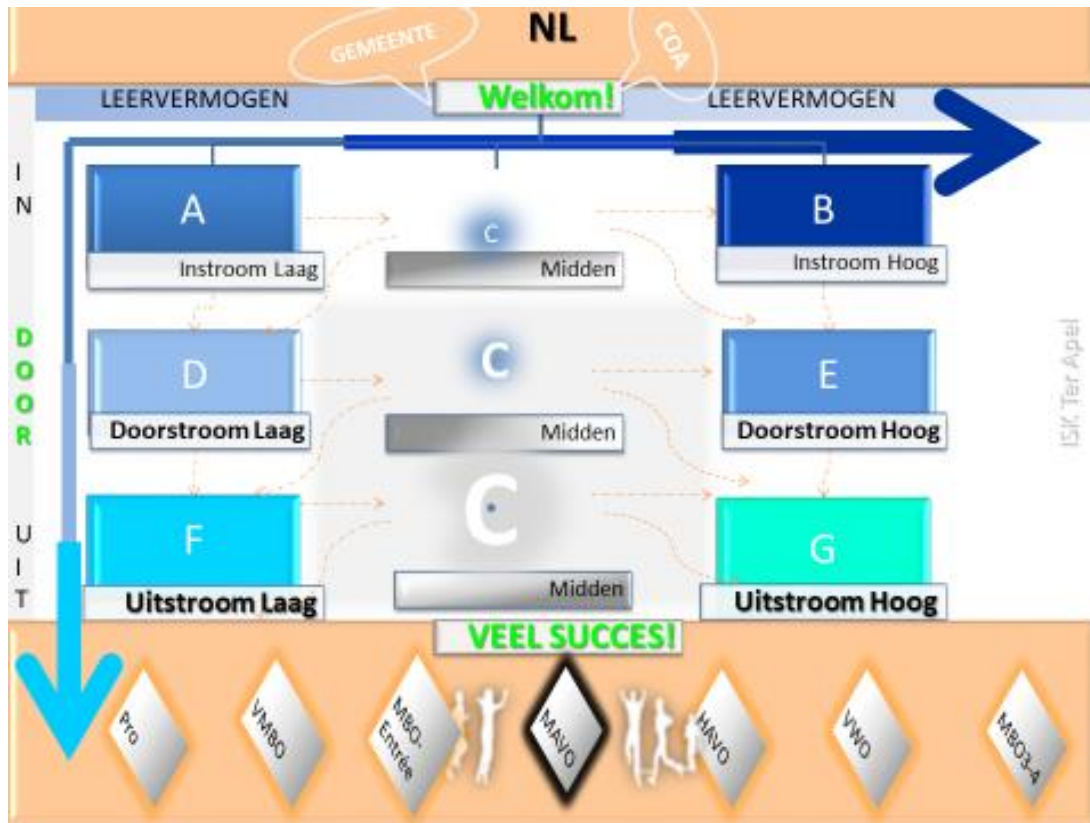
In afstemming met collega-ISK/EOA scholen en in samenspraak met het Lowan, intermediair tussen ISK-scholen en het ministerie van OCW, werken we met leerroutes en leerlijnen. Dit in belang van het kind en ook omdat veel van onze leerlingen (helaas) door de nodige verhuizingen door het jaar heen op verschillende scholen terecht komen.

De leerling wordt, uitzonderingen daargelaten, geplaatst in de opvanggroep(en).

Na deze (kortstondige) fase stroomt de leerling door naar leerroute, waarbij er naar aanbod van NT2-lesmethoden naar op maat onderwijs wordt gestreefd. Binnen een leerroute zijn er nog zich onderscheidende leerlijnen mogelijk. (zie afbeelding). *Het tempo van doorstromen wordt echter noodgedwongen vaak bepaald door de wekelijkse in- en uitstroom in de diverse lesgroepen.*

De eindfase wordt gevormd door de schakelgroepen naar een vorm van (regulier) voortgezet onderwijs. Er is maar een kleine groep leerlingen die daar op onze schoollocatie aan toe komt. Immers, AZC's hebben als hoofddoel tijdelijke opvang en dat betekent dat de doorstroming van leerlingen binnen onze locatie enorm is.

Doorstroomschema schooleigen organisatie

Toelichting:

De school biedt ruimte voor ca. 120 leerlingen, die verdeeld kunnen worden over zeven lesgroepen. Des te meer leerlingen, des te meer en sprake kan zijn van enige homogenisering per lesgroep A t/m G. Binnen een lesgroep zijn de verschillen ondanks een poging tot streaming groot. Het nagestreefde gevolg is, dat met name voor vakgebieden als Nederlands, Engels, Rekenen en Wiskunde de leerlingen een eigen- (tempo) leerlijn volgen.

Individuele voortgang.

Per leerling, per vak wordt een individuele leerlijn/ leerroute opgesteld en per sectie, per docent gevolgd naar prestatie en motivatie van de leerling.

[illegible]

Lessentabel & -rooster

- We werken overwegend met lesblokken van 2x 45 minuten.
- Voor maatwerk, o.a. mentorgesprekken is een eenheid van 45 minuten beschikbaar.
- Het team oriënteert zich op een overstap naar lessen van een klokuur.

We willen anderstalige kinderen zo goed mogelijk Nederlands leren in de tijd dat zij onze school bezoeken. Daarnaast willen we de kinderen voorbereiden op een plaats in de samenleving, waar dan ook in de wereld. Aan technisch lezen besteden we versterkt aandacht.

Vakken:	Schakel- en middengroep	Opvanggroep
Nederlands /NT2	10 (12)	10
Engels	4	0
Wiskunde; Rekenen	8	8
Creatieve vakken	2	4
Science /Biologie	2	2
Burgerschap /KNS	(2)	0
Lichamelijke Opvoeding	4	6
Pso (halfjaarsvak , modules)	0	2
Totaal	32	32
Maatwerk	1	1

Onderwijskundige wensen /speerpunten

Voor de periode van dit onderwijsplan blijven we inzetten op een viertal speerpunten:

- 'Horizontale programmering', waarbij alle leerlingen op enig moment van de dag hetzelfde vak (bij voorkeur NT2) volgen, opdat schoolbreed niveaugroepen kunnen worden samengesteld.
- Uitbouwen van de leerlijn "beroepen", dit omdat onze leerlingen geen zicht hebben op wat het mbo resp. het hbo biedt en hoe de Nederlandse beroepenmarkt zich ontwikkelt.
- Verhogen van de inzet van Onderwijsassistenten en Remedial Teaching, dit omdat de verschillen in instroom heel erg groot zijn en om zodoende leerlingen nog beter tot hun recht te laten komen.
- Het schakelproces naar v.o. regulier versnellen, door leerlingen eerder 'een snuffelperiode' bij de hoofdlocatie vmbo, h/v aan te bieden.

Externe samenwerking

Zorgoverleg:

De locatie ISK werkt met een groot aantal ketenpartners samen als het gaat om de begeleiding en ondersteuning van leerlingen. Zo zijn er verschillende overlegmomenten met de ketenpartners.

Met de ketenpartners is er een maandelijks zorgoverleg, één vanuit het AZC Musselkanaal (Jeugdnetwerkoverleg) en één vanuit de ProcesOpvangLocatie (POL) AC Ter Apel.

Woonbegeleiding COA, onderwijs RSG, GCA en jeugdzorg bespreken daar 'hun zorgleerlingen'.

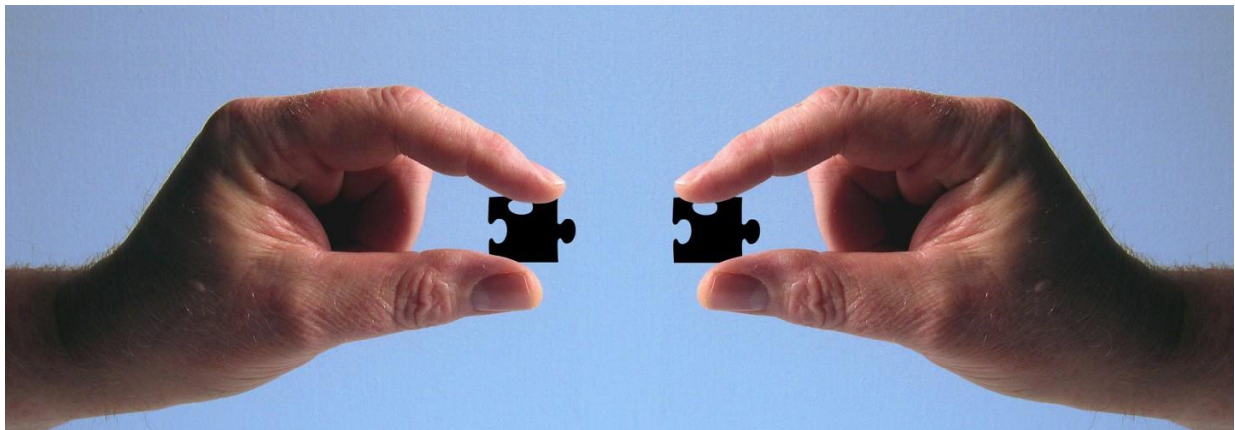
Zorgvuldig omgaande met de informatie beslissen wij of we die informatie opnemen in de leerlingenkaart van de leerling.

Netwerk Noord:

Met op dit moment twaalf collega-scholen werken we binnen LOWAN samen in een netwerkoverleg Noord-Nederland. Jaarlijks organiseren we o.a. een inspiratie- themamiddag voor collega's van de aangesloten scholen met een ISK-afdeling. Voor de leerlingen is er jaarlijks een sportdag.

Nieuwsbrief:

Ca. vijf keer per jaar brengen we een nieuwsbrief uit, waarin wij ketenpartners informeren over ons "reilen en zeilen".

Vakleerplan Burgerschap

School = Burgerschap:

Burgerschap binnen school kent een tweeledige benadering. In de ruimere zin van het woord is een school als een verzameling van jongeren een schoolvoorbeeld van het aanleren van burgerschap bijvoorbeeld in de zin van opvoeden, coachen, waarden & normen aanleren, leren accepteren & incasseren, groepsdiscipline opbouwen. In dat opzicht fungeert een school dag in dag uit als een mini-samenleving.

KNS:

In de engere zin van het woord handelt het vakgebied Burgerschap over de Kennis van de Nederlandse samenleving en is het in die zin min of meer overlappend aan het schoolvak Maatschappijleer.

Binnen onze schoollocatie wordt het vakgebied overwegend aangeboden binnen het vak Nederlands als 2^e taal. Afhankelijk van de instroom = mate van beheersing van de Nederlandse taal is het aanbieden van KNS als apart in te roosteren vak een mogelijkheid.

Burgerschap handelt dan over:

- Democratie: Veiligheid en keuzes mogen maken zowel thuis, op school als in je woonomgeving
- Puberteit , weerbaarheid en sexualiteit
- Sociale media, bijv. je mobiele telefoon en al z'n (on-) gewenste mogelijkheden
- Integratie: Je vrije tijd invullen met sport, cultuur en/of een bijbaantje
- Socialisatie: Je omgeving leefbaar houden naar milieu en klaar staan voor de burens
- Oriëntatie op vervolgleidingen en beroepenveld
- Gezondheid en duurzaamheid

VAKLEERPLAN Nederlands als 2^e taal: NT2

BEGINSITUATIE

De beginsituatie van onze leerlingen is divers: er zijn leerlingen voor wie de ISK Ter Apel na vele omzwervingen hun eerste school is, er zijn leerlingen uit het Oostblok die weinig of geen schoolachtergrond hebben (maar wel “streetwise” zijn en soms Duits of Frans spreken, omdat ze in die landen ook al een jaar of langer zaten), leerlingen die van een andere ISK komen en erg moeten wennen aan weer een nieuw AZC, nieuwe ISK en methode, leerlingen die van een reguliere school komen en vanwege hun procedure naar Ter Apel moeten.

Veel van deze leerlingen kampen door al deze oorzaken en onzekerheden over hun procedure met motivatie- en concentratieproblemen. Bij Nederlands proberen we voor veel afwisseling in de werkvormen te zorgen om zo iedere leerling bij de les te houden en om iedere leerling een individueel lesprogramma aan te bieden.

LEERLIJNEN EN DOELEN

Er zijn vier leerlijnen (routes) op de ISK Ter Apel:

Route A

De analfabeten met als doel :

- begrijpt en spreekt de Nederlandse taal (luisteren en spreken : A1)
- beheerst de techniek van het lezen en schrijven
- school/leervaardigheid: “leren leren” vergroten
- zelfstandigheid, motivatie en het zelfvertrouwen bevorderen.
- na deze leerlijn (zie de doelen van het Raamwerk Alfabetisering Nt2) met succes gevolgd te hebben, schakelt de leerling, afhankelijk van zijn/haar vorderingen, naar een volgende leerlijn (route 1, 2 of 3)

Route 1

Deze route is geschikt voor de “langzame” leerling met weinig of geen onderwijsachtergrond en/of leermogelijkheden. Deze route heeft als doel:

- * Pro (12-16)
- * (begeleid) werk, inburgering (16+)

Route 2

Deze route heeft als doel :

- * vmbo basis (12-16)
- * mbo-entree/ mbo 2 (16+)

Route 3

Deze route heeft als doel:

- * vmbo kader/gl/t, havo/vwo (12-16)
- * mbo 3-4, hbo (-schakel), vavo (16+)

PLAATSING

De leerling wordt in een groep geplaatst en volgt bij Nt2 zijn/haar eigen leerlijn. Het streven is dat de leerling zo lang mogelijk in dezelfde groep blijft. Maar dit lukt zelden, omdat er op onze ISK een enorm verloop is.

STARTERS

Alle leerlingen die bij ons starten, geen analfabeet zijn en niet van een andere ISK of Nederlandse school komen, starten met de methodes:

- * Horen, zien en schrijven (10 boekjes). Na ieder boekje volgt een toets.
- * De acht thema's van het startpakket van Lowan, aangevuld met eigen materiaal gebaseerd op deze thema's : "Stenvert Nt2 woordenschat", liedjes uit "Anders nog iets?", oefeningen om het technisch schrijven te oefenen, www.taalklas.nl, dialogen en voor de snelle leerling gebruiken we "Woordenschatkamer A".
- * www.woordvoorwoord.nl (individueel of klassikaal)
- * www.jekanmewat.nl (individueel)
- * TPR; dagelijks wordt er bij de starters begonnen met deze methode: d.m.v. bewegen/doen, leren de leerlingen de taal.

Gedurende deze periode worden de leerlingen geobserveerd en n.a.v. hun resultaten, leerhouding en motivatie wordt hun leerdoel bepaald en dus welke route ze gaan volgen.

TOETSEN

Naast de toetsen die bij de methodes horen, nemen wij de leerstofafhankelijke toetsen van Bureau ICE af: de TOA-toetsen. Het streven is om dit in december en mei te doen. De leerlingen die tijdens het schooljaar naar onze ISK komen, vragen wij om hun TOA-resultaten. Indien nodig nemen wij bij leerlingen die geen TOA-resultaten kunnen laten zien, de TOA-toetsen af om zo meer inzicht in hun niveau te krijgen. Deze toetsen Nt2 zijn gebaseerd op het ERK (Europees Referentie Kader). De niveaus zijn : A1, A2 ,B1 ,B2 ,C1 en C2.

Voor de analfabeten zijn er toetsen van het Cito.

CERTIFICATEN

Als een leerling een TOA-toets gemaakt heeft, krijgt de leerling een certificaat. Dit gaat samen met de door de leerling gemaakte schrijfoopdrachten in het portfolio.

DIFFERENTIATIE

Onze leerlingen komen en gaan, hun leeftijd varieert van 12 tot 19 jaar, hun onderwijsachtergrond en cultuur verschilt enorm. Het kan dus niet anders dan dat iedere leerling zijn eigen leerlijn en plan volgt. Ook het leesniveau van de leerlingen verschilt enorm. Om die reden wordt er vier keer per week op niveau gelezen. Afhankelijk van de score van de Brus (1-minuuttest) worden de leerlingen ingedeeld. De Brus wordt na enige tijd nogmaals afgenomen en afhankelijk van de uitslag stroomt de leerling op naar een hoger niveau.

VOORTGANG EN PORTFOLIO

Drie keer per jaar worden de voortgang en de doelen voor het vak Nederlands ingevuld. Dit komt in de map van de leerling en wordt geëvalueerd met de leerling: zit je op schema, hoe zijn je resultaten, is je leerhouding verbeterd, maak je nu wel huiswerk? Aan de hand van dit gesprek wordt actie ondernomen: meer huiswerk, andere methode, andere leerlijn, oudergesprekken enz. De inhoud van de map is tevens het portfolio. De leerling neemt de inhoud van de map en de voortgang mee naar zijn volgende school. Ook de resultaten van de TOA-toetsen en de Brus worden vermeld in de voortgang. Wekelijks wordt de voortgang van de leerling bijgewerkt op een voortgangsformulier Nt2 dat in de klassenmap zit.

RAPPORT

De leerlingen krijgen drie keer per jaar een rapport. Dit rapport wordt door de mentor met de leerling en hun ouders (verzorgers) besproken. Ook het portfolio en de voortgang worden dan besproken. De leraren Nederlands geven geen cijfers. Zij beoordelen als volgt: goed, ruim voldoende, voldoende, matig of onvoldoende. Bij de beoordeling houden wij rekening met de beginsituatie van de leerling: een analfabeet beoordeel je anders dan een leerling die al negen jaar onderwijs achter de rug heeft.

NT2-PASJE

Bij vertrek naar een reguliere school krijgt de leerling een Nt2-pasje en een brief met uitleg hierover mee (vergelijkbaar met een dyslexiepas). De leerling heeft namelijk zes jaar recht op meer tijd tijdens het maken van toetsen en examens.

SECTIE NT2

Maandelijks is er overleg over leerlijnen, woordenschat, methodes enz. We hebben een abonnement op het vakblad LES en regelmatig we hebben contact met onze collega's uit het noorden over leerlijnen en methodes Nederlands. Ook bezoeken we regelmatig de site van Lowan.

BIBLIOTHEEK

Sinds februari 2014 heeft onze school een kleine bibliotheek. De boeken zijn op AVI-niveau ingedeeld. Er zijn leesboeken, prentenboeken, Engelse boeken en informatieve boeken. Dagelijks lezen de midden- en uitstroomgroepen tijdens de lessen Nederlands een kwartier in hun boek. De gevorderden maken een boekverslag. Ook mogen de leerlingen boeken lenen om thuis te lezen.

	ROUTE A (analfabeet)	ROUTE 1	ROUTE 2	ROUTE 3
	Doel: beheerst voldoende vaardigheden op het gebied van lezen en schrijven om route 1 of 2 te kunnen volgen.	Doel: 12 – 16 : pro, vso 16+ : begeleid werk, inburgering	Doel: 12 – 16 : vmbo basis 16+ : mbo entree of mbo 2	Doel: 12 – 16 : vmbo kader/gl/t/havo/vwo 16+ : mbo 3-4, hbo (-schakel), vavo
Basismethode:	*Veilig in stapjes (12 delen) en/of * 7/43 (7 delen)	* Start:10 boekjes HZS/ Thema's * Breekijzer en/of * IJsbreker	* Start: 10 boekjes HZS/Thema's * Van start en/of * Nederlands nu	* Start:10 boekjes HZS,/ Thema's Lowan * Opmaat Sprong * Van start In zicht
Woordenschat	* Horen, zien en schrijven n.b. alleen het auditieve onderdeel * Stenvert Nt2-Woordenschat * TPR * www.woordvoorwoord.nl	* Stenvert Nt2 Woordenschat * Woordenschatkamer A * Woordenschatkamer B * www.jekamewat.nl	* Woordenschatkamer A * Woordenschatkamer B * www.jekamewat.nl * taalklas.nl	* Woordenschatkamer A * Woordenschatkamer B * www.jekamewat.nl * taalklas.nl
Grammatica	* TPR (mondeling) * Zeggen wat je ziet (mondeling)	* TPR * ABC Doe je mee? * Basisgrammatica * Werkwoorden op een rij	* TPR * ABC Doe je mee? * Eenvoudige basisgrammatica * Werkwoorden op een rij	* TPR * ABC doe je mee? * Klare taal * Werkwoorden op een rij
Technisch schrijven	* Technisch schrijven uit het basisonderwijs (blokschrift)	* Technisch schrijven uit het basisonderwijs (blokschrift)	* Technisch schrijven uit het basisonderwijs (blokschrift)	* Technisch schrijven uit het basisonderwijs (blokschrift)
Spreekvaardigheid	* Opdr. uit de basismethode * TPR * Zeggen wat je ziet * Speakerbox * Uitspraaktrainer	* Opdrachten basismethode * TPR * Zeggen wat je ziet * Speakerbox * Uitspraaktrainer * Dialogen	* Opdrachten uit de basismethode * TPR * Speakerbox * Presentaties * Uitspraaktrainer * Dialogen	* Opdrachten basismethode * TPR * Speakerbox * Presentaties * Uitspraaktrainer * Dialogen
Luistervaardigheid	* Anders nog iets? (liedjes) * allerlei Ned. liedjes * TPR * Woord voor woord (digitaal) * Auditieve discriminatie	* Anders nog iets? * TPR * klokhuis/jeugdjournaal * Woord voor woord * liedjes NT2 taalmenu * Auditieve discriminatie	* TPR * Anders nog iets? * NT2 taalmenu: Luisteren * klokhuis/jeugdjournaal * liedjes NT2 taalmenu * Opdrachten uit de basismethode * Auditieve discriminatie	* TPR * Anders nog iets? * NT2 taalmenu: Luisteren * Klokhuis/jeugdjournaal/film * liedjes NT2 taalmenu * Opdrachten basismethode * Auditieve discriminatie
Leesvaardigheid	* Veilig leren lezen (12 kernen) * Veilig in stapjes * Structuurstroken	* Opdrachten basismethode * Beter lezen * Samen lezen * Bieb-boeken	* Opdrachtenbasismethode * Beter lezen * Samen lezen * Verder lezen * Bieb-boeken * Nieuwsbegrip * en.toennu.nl	* Opdrachten basismethode * Samen lezen * Verder lezen * Bieb-boeken * Nieuwsbegrip * en.toennu.nl
Technisch lezen	* Veilig leren lezen, kern 1 t/m 12 * Lezen doe je overal * AVI-boekjes	* AVI-boeken * Lezen doe je overal * Ralfi-lezen	* AVI-boeken * Lezen doe je overal * Ralfi-lezen	* AVI-boeken * Lezen doe je overal * Ralfi-lezen
Schrijfvaardigheid	* Opdr. uit de basismethode * Via de cd 's van VLL	* Opdr. uit de basismethode * Dictee * Nt2taalmenu.nl, schrijven * www.lingua-incognita.nl	* Opdr. uit de basismethode * Schrijven in Nederland * Nt2taalmenu.nl, schrijven * www.lingua-incognita.nl * Op schrift * Dictee	* Opdr. uit de basismethode * Schrijven in Nederland * Nt2taalmenu.nl, schrijven * www.lingua-incognita.nl * Op schrift * Dictee

Vakleerplan Engels

Vakleerplan: Engels voor anderstaligen

Doelgroep: Schakelklasleerlingen

Doelstellingen:

- **Algemeen:** De Engelse taal ontwikkelen, zodat leerlingen kunnen communiceren en zelfredzaam zijn in de mondiale samenleving.
- **Vakspecifiek:** De taalvaardigheid van de Engelse taal op niveau A2/B1 van het ERK brengen.

Methodiek: Wat doen we en Waarom	Werkwijze: op Welke manier (en)
<u>Werken met de methode</u> • Zelf ontwikkelde basisschoolmethode • Steppingstones BK • Holmwoods (digitaal) <i>Doel:</i> <i>Eerste beginselen van de Engelse taal aanleren.</i> <i>Aanleren van woordenschat en nuttige zinnen, basisgrammatica.</i> <i>Maar ook het leren lezen en verklaren van teksten ieder op eigen niveau, vooral bij Holmwoods.</i> <u>Werken met diverse websites</u> met oefeningen op het gebied van grammatica, woordenschat en kijk- en luistervaardigheid <i>Doel: een gevarieerd oefenprogramma om individueel mee te werken. Ieder werkt op zijn eigen niveau en in zijn eigen tempo.</i> <u>Quizvragen beantwoorden</u> adhv informatieve en actuele filmpjes <i>Doel: leren luisteren naar en begrijpen van gesproken tekst door native speakers, en relevante informatie in antwoorden verwerken.</i> <u>Zelf Powerpoints maken</u> eerst in het Nederlands en presenteren in Engels, later alles in het Engels.	• Klassikaal, stap voor stap en met veel herhaling de eerste stapjes in de Engelse taal. • Wekelijks teksten uit het tekstboek behandelen; words en phrases laten leren, bijbehorende opdrachten uit het werkboek laten maken en nakijken. • Via een toets het niveau bepalen bij aanvang en vervolgens krijgen de leerlingen op niveau oefeningen aangeboden. Ieder aan zijn eigen computer, uitleg lezen en <i>exercises</i> laten invullen, zichzelf controleren via <i>check answers</i>. Voorbeelden: bastrimbos.com, british council en myenglish.com. Tientallen andere websites ter beschikking. Vragen doornemen en zich ervan verzekeren dat men de vraag begrijpt, dan op beamer een filmpje (You Tube of CITO kijk-en luistertoetsen) bekijken, de vragen beantwoorden. Antwoorden bespreken. Powerpoint over de leerling zelf, leven, familie, hobby, land van herkomst, etc., maar later ook gerichte opdrachten.

Van vrije onderwerpen tot gerichte onderwerpen.	Presenteren voor de klas.
Schrijven van essays (gevorderden)	Schrijven
<i>Doel: zelf leren om dingen te verwoorden, van heel simpel tot ver gevorderd, ook het zoeken op het internet ontwikkelt de kennis van het Engels.</i>	over een bepaald onderwerp en vervolgens een speech geven over hetgeen er geschreven is.
Oefen- en toetsmateriaal (ook via internet):	Grammatica (overig):
Grammatica (de tijden):	
-de tegenwoordige tijd	
Vormen van to be	- lidwoorden / articles / a - an
(bevestigend, ontkennend, vragend)	-hoeveelheden / quantities / much-many - some-any
Vormen van to have	-voornaamwoorden / pronouns
(bevestigend, ontkennend, vragend)	-voorzetsels / prepositions
-Simple Present & Present	-question tags, answer tags
Continuous (bevestigend, ontkennend, vragend)	-onregelmatige werkwoorden / irregular verbs
	-meervoud / plural
- de verleden tijd	-trappen van vergelijking /degrees of comparison
-Simple past & past continuous	-bijvoeglijke naamwoorden en bijwoorden / adjectives and adverbs
(bevestigend, ontkennend, vragend)	
-de voltooid tijd	
(present & past, simple & continuous)	
Afnemen van TOA toetsen (2x per jaar), waaruit naast het gebruik van Holmwoods, het niveau duidelijk moet worden.	

Vakleerplan rekenen en wiskunde

In de lessen wordt zowel klassikaal als individueel gewerkt. Voor beide is er een programma dat wordt gevolgd:

Klassikaal programma

Klassikaal of per groepje wordt er les gegeven per onderwerp. Aandacht voor NT2 en het onderwerp. Na de uitleg wordt er gewerkt met de werkbladen, of digitaal oefenwerk op niveau. Deze worden door de docent bekeken en zo nodig wordt een niveau terug of verder geoefend. Daarna gaat de leerling naar zijn/haar eigen persoonlijke werk terug.

Dit geldt ook bij het huiswerk.

Rekenen klassikaal of per groep

Onderwerpen

- Verbanden
- Getallen
- Verhoudingen
- Meten en meetkunde

Naar aanleiding van gemeenschappelijk “belang” worden onderwerpen klassikaal uitgelegd. Hierbij is er altijd aandacht voor NT2.

Gebruikte methoden

- Slagwerk, Remelka
- Maatwerk
- 0,1,2...kleine deeltjes.
- Rekenen voor de brugklas, voor MBO
- Getal en Ruimte rekenen, verschillende leerjaren.
- Deviant, Smartrekenen
- Niveau's: Op weg naar 1F, 1F, 2F, 3F; (Zie bijlage 4: route boek ISK)

Wiskunde klassikaal of per groep

Via 0, 1, 2...(instap, wiskunde voor anderstaligen) naar Getal en Ruimte 1^e, 2^e, 3^e en 4^e leerjaar.

Instapniveau en tempo variëren.

- Met of zonder kleine deeltjes bij 0, 1, 2.... bijvoorbeeld
- Met of zonder werk- en oefenbladen

Persoonlijk programma

Elke leerling heeft naast het klassikale of groepsprogramma een persoonlijk programma.

Dit bestaat uit

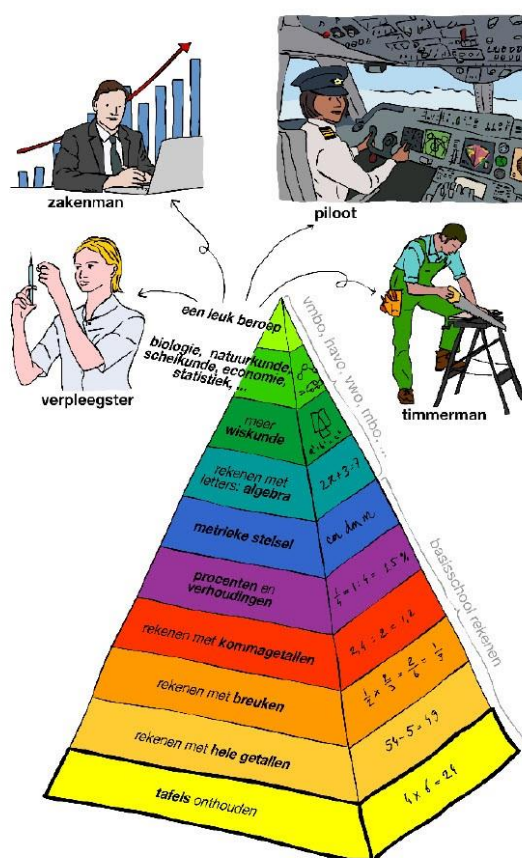
- Het leerlingformulier (gegevens wat betreft onderwijsverleden, taal, leeftijd, niveau, enz...)
- Resultaten van de instaptoets rekenen
- Rekenprogramma aan de hand van het leerlingformulier en de instaptoets rekenen
- Wiskundeprogramma aan de hand van het leerlingenformulier, de instaptoets rekenen en het rekenniveau

Toetsen

- Zowel “algemene” als “persoonlijke” onderdelen worden getoetst
- Klassikale of groepsopdrachten worden na dat het oefenwerk voldoende is afgerond getoetst
- “persoonlijk” werk wordt na elk hoofdstuk getoetst
- Alles wordt zeer nauwkeurig nagekeken om de “gaten” te ontdekken en extra te oefenen
- Tempo verhogen door onder andere huiswerk wordt gestimuleerd c.q. verplicht.
- 2 maandelijks voortgangsrapportage in voortgangsformulier per leerling (Aan de hand van de resultaten van het klassikale en het persoonlijke programma)

Fase	Wat doen we en op welke wijze(n)
Geen/ bijna geen onderwijs gehad (analfabetisme) Niet Nederlands sprekend	Elke leerling start met een intake gesprek (leerlingformulier) en een instaptoets rekenen Aan de hand daarvan wordt een eerste indeling gemaakt. - Start alfabetiseren - TPR, taal leren door concreet doen en voorwerpen - Symbolen en getallen leren: benoemen, spreken, schrijven & lezen - Basisbewerkingen in het rekenen leren, +, -, ×, ÷ : benoemen, spreken, schrijven & lezen - Rekenprogramma basis: slagwerk, maatwerk, ...
1. Weinig tot wat meer onderwijs gehad Niet Nederlands sprekend Niet bekend met Angelsaksische schrijfwijze	- Start “lijkt” op analfabetisme, tempo ligt hoger - Alfabetiseren - TPR - Symbolen en getallen leren: benoemen, spreken, schrijven & lezen - Basisbewerkingen in het rekenen - 0, 1, 2 kleine deeltjes - Rekenprogramma opstellen (kan niet aan de hand van de instaptoets) Bijvoorbeeld aan de hand van een tempotoets automatiseren en tempo

Normaal tot veel onderwijs gehad Niet Nederlands sprekend	- Rekenprogramma opstellen naar aanleiding van instaptoets rekenen en leerlingenformulier - Wiskunde: start 0, 1, 2,... wiskundeprogramma afwerken vnl. voor NT2 in de wiskunde
2. Vooropleiding verschillend Al langer in Nederland Schakelklasleerlingen	- Rekenprogramma opstellen naar aanleiding van instaptoets rekenen en leerlingenformulier - Wiskunde 0, 1, 2,... wiskundeprogramma afwerken - daarna: Getal en Ruimte instappen op geschikte niveau en jaar - Verhouding wiskunde en rekenen bepalen naar aanleiding van leeftijd, vooropleiding, en schakelmogelijkheden
3.	- Regulier programma

Rekenen De grote lijn

Zie ook het vakwerkplan rekenen/ wiskunde in de map wiskunde voor uitgebreidere info!

Taalniveau van A0 tot A1:

1. Uit 0,1,2,wiskunde voor de brugklas:

- boekje 1, getallen ; snelle leerlingen H1
- boekje 2, getallen, meetkunde ; snelle leerlingen H2
- (boekje 3, meetkunde - als de klas geen wiskunde heeft)
- boekje 6, bewerkingen ; snelle leerlingen H5

2. Rekentoets: alle “gaten” wegwerken

Rekentaken uit “ rekenen voor de brugklas” of rekenen voor MBO

Met hulp van overige methodes, te weten: Sommenprinter, Sommenfabriek.nl, Dads project en Stenvert rekenen. Hoe deze methodes te gebruiken en vinden zie verslag “rekenen 2015-04-07”

3. Overleg met de wiskundeleraar.

Taalniveau A1

4. Rekenen Deviant / Smartrekenen

-Op weg naar 1F

-1F

-2F

-3F

5. Getal en Ruimte rekenen.

Met schakelleerlingen op te schakelen niveau werken.

Afspraken voor alle groepen:

Per leerling een mapje maken. (snelhechter)

Blad 1: - voortgang- en huiswerkblad, met naam enz.

Blad 2: - kopie resultaten rekentoets, kan ook in map van docent.

Blad 3: - overig werk en leerwerk.

Ad 1) Elke week, les schrijven wat de vordering is. (ook bij digitaal werk).

Huiswerk, leerwerk, toetsen, minitoetsen en resultaat vermelden.

Ad 2) Formulier aanvullen en bijhouden.

Klassikaal onderwijs:

- Problemen
- Gezamenlijke onderwerpen
- Vaktaal, spreken, vragen.
- Docent vult per maand onderwerpen-overzicht in op de “klassikaal rekenen lijst”

Vertrek van een leerling:

1. Naar een andere groep:

-mapje gaat mee, met gemaakt werk, alles nagekeken, resultaten van toetsen, dictee enz. en resultaten rekentoets met aanvullingen.

De leerling kan dan gewoon verder met het rekenonderwijs in de andere groep. Een kopie van de "klassikaal rekenen lijst" voor de nieuwe docent.

Docenten overleggen wie de LVS-voortgang invult voor deze leerling.

2. Naar elders:

-Een kopie van het voorblad maken. Dit voorblad samen met de klassikale onderwerpen wordt de LVS-voortgang voor deze leerling.

Dit z.s.m. invoeren in LVS.

-Het mapje (de snelhechter) en de gemaakte boekjes mogen met de leerling mee. TOETSEN NIET!!

Rekenen niveau van Midden naar Schakelen

Per leerling

1. 0,1,2.....: H1, allen af
2. Reken taken n.a.v. rekentoets.
3. Deviant: Op weg naar 1F, 1F, 2F, 3F.
4. Werken in Getal en Ruimte op te schakelen niveau (zie rapportvergadering)

Klassikaal onderwijs:

1. Problemen uit de taken
2. Spreken, vaktaal, theorie.
3. Onderwerpen in overleg met de wiskundedocent. (bv metriek stelsel, diagrammen soorten en eigenschappen enz.)

Rekenen niveau O3

Per leerling

1. 0,1,2.....: H1
2. Reken taken nav rekentoets.
3. Deviant/ Smartrekenen: Op weg naar 1F, 1F, 2F, 3F., wanneer taalniveau voldoende is. (zie programma M en D)
4. Taalniveau niet voldoende: wiskunde, 0,1,2.....: H1 enz. t/m H.13

Klassikaal onderwijs:

1. Problemen uit 0,1,2....
2. Problemen uit de taken
3. Spreken, vaktaal, theorie.
4. Onderwerpen in overleg met de wiskundedocent. (bv metriek stelsel, diagrammen soorten en eigenschappen, zie rekenen jaaroverzicht)

Rekenen niveau O1

Per leerling

1. 0,1,2.....: boekje 1 (met roze blad), boekje 2 , boekje 3 en boekje 6
2. Op weg les 1 en 2
3. Reken taken n.a.v. resultaten rekentoets.

Klassikaal onderwijs:

1. Problemen uit de boekjes van 0, 1, 2...
2. Problemen uit de reken taken, rekenen voor de brugklas, rek. voor MBO.
3. TPR rekenen. Voor-na, achter, tussen, op volgorde, wat is, teken, pak , mag ik?, hoe heet, noem, naam / hoelang, meet, lengte enz.
4. Spreken, vaktal, theorie (bv letter-woord-zin./ Cijfer, getal, bewerking) rekenen met tijd, diagrammen , eenheden enz.

Huiswerk:

1. Leerwerk op maat / minitoetsen leren / dictee (bv getallen tm., delen uit de boekjes leren, rekenwoorden, klassewoorden, pen passer, geo enz. (deel)toetsen van de boekjes 1, 2, 3, en 6.
2. Huiswerk: in principe dus geen rekenwerk.

Rekenen niveau O2 Zie programma O1 plus:

Per leerling

Taalniveau voldoende:

- naar Deviant/ Smartrekenen: op weg naar 1F, 1F, 2F...
- naar rekenen getal en ruimte van het te schakelen niveau.

Klassikaal onderwijs:

1. Problemen en onderwerpen uit Deviant, Smartrekenen: op weg naar 1F, 1F , 2F....

Huiswerk:

1. Leerwerk op maat . (tafels, km-hm., omtrek, opp., rekenwoorden enz.)
2. (deel) toetsen van de boekjes e.a.

Wiskunde programma ISK

Programma Regulier

September:	vlakke figuren/ruimtefiguren soorten ~ eigenschappen kijklijnen, omtrek, oppervlakte
Oktober:	getallen, rekenvolgorde, breuken, assenstelsel
November:	grafieken, tabellen, diagrammen, rekenen met negatieve getallen
December :	lijnen, hoeken benoemen, meten, tekenen, berekenen rekenen met letters
Januari:	vervolg rekenen met letters lineaire formules, tekenen van grafieken, vergelijkingen oplossen
Februari:	eenheden, meten, schaal (herhalen: omtrek, oppervlakte, inhoud) stelling van Pythagoras
Maart:	symmetrie, herleiden en machten, kwadratische formules
April:	ruimtelijk kijken en tekenen, aanzichten, doorsneden, diagonaalvlakken, vergroten, verkleinen
Mei:	procenten, statistiek, informatieverwerking
Juni:	uitloop en herhaling

Rekenen programma ISK

Programma Regulier

September:	getallen, bewerkingen
Oktober:	grote getallen, rekenvolgorde,
November:	breuken, decimale getallen, procenten
December :	breuken, decimale getallen, procenten, afronden
Januari:	metriek stelsel, lengte-gewicht-oppervlakte-inhoud
Februari:	eenheden, meten, schaal
Maart:	verhoudingen, verhoudingstabel
April:	grafieken, tabellen, diagrammen
Mei:	procenten herhaling, statistiek, informatieverwerking
Juni:	uitloop en herhaling

Vakleerplan Science (BiNaS) en IT

Vakleerplan: Science, d.w.z. onderdelen uit de vakgebieden biologie, natuurkunde en IT.

We vinden het belangrijk dat leerlingen leren over 'nature'; dit omdat wij mensen onderdeel van die natuur vormen en om het natuurbewust zijn van leerlingen te stimuleren.

Bij de beginnersgroepen behandelen we, zo visueel mogelijk, domeinen uit het vakgebied van de biologie. Bij schakelklassen neemt het aandeel van natuurkunde toe.

De leermethoden NaSk Overal en Biologie voor jou, diverse leerjaren onderbouw v.o., vormen de basis voor digitaal georiënteerd onderwijs. De onderwerpen zijn wisselend zo gekozen, dat de leerlingen naar vakinhoud kunnen aansluiten bij leerjaar 2 en/of leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs (vmbo).

Het domein IT bereidt kinderen voor op het gebruik van alle mogelijke devices waarmee binnen Nederlandse scholen gewerkt wordt. MS Office en Google Chrome zijn leading voor het onderwijsgedeelte, aangevuld met gebruik van Netwerk, Cloud en andere opslagmogelijkheden.

Huiswerk en toetsing gaat veelvuldig via Kahoot.it, Quizizz.com en/of LessonUp.com of, later in het jaar, via Office pakketten icm Teams en/of e-mail

Lesperiode en beschrijving van de lesstof; 1^e leerjaar op niveau vmbo KGT 1

Werkwijze: Inhoud domeinen van het lesboek zoveel mogelijk visualiseren; veel gebruik maken van practica-opstellingen met powerpoint en beeldbank als ondersteuning. "Encyclopedie: digitale onderwijswerkvormbank t.b.v. practica (volgorde afhankelijk van de instroom) .

Sept	2H1 - Meten, grootheden, eenheden en symbolen
Okt	2H6 - Stoffen, fasen, faseovergangen, dichtheid
Sept	1AH1 - Levensteken, groei, levenscycli, grafieken
Okt	1AH4 – Ordening
Sept	Maken/vinden/hernoemen van mappen en bestanden op het netwerk en gebruik van Windows sneltoetsen
Okt	Opslaan, naamgeving en openen van bestanden vanuit Office

Nov	2H3 - Verkeer, Snelheid en beweging Excel Grafieken maken
Dec	2H2 - Licht en Kleur
Nov	1AH4 - Ordening + Powerpoint presentatie
Dec	1AH2 – Planten
Nov	Google zoeken, Invoegen van beelden, teksten en video
Dec	Opmaak en Styling, Social media

Vakleerplan Creatieve Technieken (HV/TE)

Vakleerplan Creatieve Technieken, instapniveau.

Doelstellingen algemeen: aanleren zelfbewustzijn, aanleren zelfvertrouwen, aanleren waarde van eigen en andermans werk, leren plannen maken en die uitvoeren, leren dat niet alle plannen uitvoerbaar zijn, op technische en creatieve onmogelijkheden stuiten, op grenzen van eigen mogelijkheden stuiten, overnieuw beginnen, waarde van netjes (af)werken inzien, leren dat mooie dingen je leven verrijken, esthetiek leren kennen.

Doelstellingen vakspecifiek: Nederlandse termen voor materiaal en gereedschap leren, ambachtelijke vaardigheden leren toepassen, herkennen van werkelijkheid om je heen qua vorm/inhoud/functie v.d. beeldaspecten. Eerste idee van beroepsmogelijkheden in de ambachtelijke sector.

Lesperiode:	Wat	Werkwijze en waarom
Vanaf september tot juni	Map maken met eigen naam. Tekeningen maken van gereedschappen en materialen uit lokaal, namen schrijven en herhalen. Waarde map blijvend herhalen. Waarde van eigen werk benadrukken, Waarom van werk bewaren uitleggen.	Waarde van eigen werk klassikaal uitleggen. Herkenning eigen werk zwaar benadrukken, plaats/bewaren/schoonmaken spullen. Respect voor eigen en andermans werk, schetsen bewaren is ook mooi voor later. Zinvol om naar eigen werk te kijken, te zien en te begrijpen wat je gemaakt hebt.
	Servies: vormen kiezen en daar dmv. papier maché schalen van maken. 3d vormen maken, vieze handen maken, zelf kleuren kiezen, zelf decoratie vorm kiezen, afwerken. Belang van nette technische afwerking inzien.	Individueel begeleiden. Voor veel ll. het eerste creatieve werkstukje: weinig ambachtelijke kennis nodig, maar wel veel ruimtelijk effect. Verbazing om het resultaat, snel inzien dat er met afraffelen geen leuk ding uitkomt. Je kunt bij deze opdracht nooit <i>zeggen ik ken de techniek niet</i> , het is alleen inzet en netheid.
	Diverse opdrachten uit hout, klei en piepschuim: eigen land opzoeken en zagen, lievelingsdier uitbeelden, natuurvormen natekenen en in gips en karton uitbeelden. Van 2 d naar 2d leren denken en uitdrukken. Tekenen: realisme/cartoon. Opbouw: hulplijnen.	Klassikaal uitleg en kennismaking met lijn en vorm. Op bord voortekenen en de ll. laten natekenen geeft rust en grip. Dmv cartoontechniek een eerste <i>ik kan dit ook gevoel</i> meegeven.

	Menselijk lichaam en zijn verhoudingen. Schema zelf laten maken dmv. meten en vouwen. Hiermee sportfiguur of droomberoep buigen van ijzer/gipsverband.	Leren werken vanaf een visuele instructie . Maken van een schets, een plan maken. Leren werken vanaf je eigen schets geeft structuur en leert je je bij je eigen idee houden. Toepassen van nut van bewaren van schetsen.
	Diverse werkstukken in hout/soldeer - techniek/zelfportret in silhouet/mengen tbv zelfportret/gips/elektrisch gereedschap gebruiken/decoupeerzaag/soldeerbout. Bouten/spijkers/schroeven/houtsoorten/ tangen etc.	Technische vaardigheden opbouwen, werken met schets (technisch) werken zonder schets: (spontaan en direct). De juiste verhouding aanbieden tussen houvast en spontaniteit.
	Algemeen: Om en om wordt een in opdracht een siervoorwerp, en een gebruiksvoorwerp gemaakt. De leerlingen kennen dit onderscheid. Naarmate het jaar vordert wordt het accent verschoven van ambachtelijkheid naar persoonlijke inbreng.	Langzamerhand komt het zelf ontwerpen en niet nadoen wat je buurman doet aan bod. Hoe ontwerp en verzin je iets eigenlijk? Associatieoefeningen. De leerlingen kennen vanaf het begin het verschil tussen creativiteit en techniek, ook in becijfering.

Vakleerplan Creatieve Technieken (HV/TE)

Vakleerplan Creatieve Technieken, uitstroomniveau

Doelstellingen algemeen: esthetiek leren herkennen, eigenheid en persoonlijke aanpak in beeldend werk leren ontwikkelen, smaakontwikkeling, visuele omgeving leren interpreteren naar de 5 beeldende verschijningsvormen.

Doelstellingen vakspecifiek: ambachtelijke vaardigheden leren toepassen, digitale vaardigheden toepassen om onderzoek te doen, van idee naar uitvoering leren denken, beroepsmogelijkheden ontwerpsector onderzoeken.

Lesperiode:	Wat	Werkwijze en waarom
Vanaf september tot juni	Map maken met eigen naam. Dmv. CKV-voorbeelden verschillende beeldende identiteiten tonen, belang hiervan uitleggen. Decoratie/repetitie/beeldendehanschriftontwikkeling.	Laten kennismaken met persoonlijke uitdrukking van je handschrift, waarom is dit in Nederland van belang? Toepassing beeldende vakken in Nederlandse samenleving bespreken.
	Kaarten lezen, vogelvluchtperspectief, je gebied van bovenaf weergeven. In detail, vertalen naar 3d, in grote en kleiner verband. Toerisme in 3d vormgeven, eigen privéruimtes tekenen op technische en persoonlijke manier. Gebouwen /architectuur snijden uit schuim. Bouwgeschiedenis West Europa. Piepschuim/hout/solderen/ijzerdraad/	Perspectief tekenen, lijn- en atmosferisch, CKV: Peter van Straten, beeldende atlassen, kunstenaarsreisboeken. Weergeven eigen reis en weg naar school. Waarnemen en vastleggen. Bewustwording visuele omgeving. Historisch besef vormtentaal.
	Ontwerpen behang/stoffen/wanden/gordijnen etc. CKV: Max Kisman, Pierre Frey, Werkman. Stileren en abstraheren van bestaande vormen, mallen maken en inrollen.	Designklimaat in Nederland, beroepen, vakgebieden, werkwijze in reclame en vormgeving tonen.

	Serie teken/ontweropdrachten binnen alle 5 beeldende verschijningsvormen . Deze alle 5 kunnen herkennen, zelf maken en kunnen plaatsen in de samenleving. Je eigen voorkeur leren uitspreken.	1 Realisme 2 Cartoon 3 Stileren 4 Fantasie 5 Abstract Deze beelden tonen nav reclame, internet, film, mode, tv, verpakkingen, logo's etc.
	Menselijk lichaam, proportieel. Eerst beheersen, dan loslaten in creativiteitsoefeningen als nat in nat, drukken, veranderen. CKV: Marlene Dumas, Tribal art, Pinterest. Kleurenleer. Oefeningen in toepassen en gebruiken primair en secundair kleurcontrast. Betekenissoefeningen kleurcirkel.	Toevalsfactoren in beeldend werk leren hanteren, grip verliezen op natte technieken. Reclame, verkeer, leefomgeving en gebruik van kleur. Psychologische aspecten.
	Algemeen: Langzamerhand ontstaat dmv praktische oefeningen begrip voor het functioneren van de beelden om ons heen. Er wordt uitgegaan van de 5 beeldende verschijningsvormen.	De waarde en betekenis van creatief denken in Nederland wordt duidelijk. De leerling kan zelf beoordelen waar hij staat in dit creatieve proces. Ook qua beroepskeuze.

Vakleerplan domeinen PSO

Vakleerplan: Praktische Sector Oriëntatie (PSO)

Doelgroep: Schakelklasleerlingen

Doelstellingen:

- Algemeen: We bieden domeinen van PSO aan om leerlingen kennis te laten maken met praktijkvakken die behoren tot diverse beroepssectoren Techniek, Textiele werkvormen, Welzijn die we kennen in ons land.
- Vakspecifiek: Dit naar inhoud en vaardigheden behorend bij de aan te bieden onderdelen van domeinen

Domein:	Wat	Werkwijze en waarom
Textiel	Introductie namen en begrippen uit de naaiwereld, terminologie. Start borduren met de hand. Ontwerpen monogram met initialen. Uitleg diverse steken. Werken op vilt met borduurkatoen. Eindproduct: speldenkussen. Patroon lezen , overnemen op patroonpapier, patroonknippen, stikken, fiberfill, afwerken biaisband. Eindproduct: ovenwant. Zomen op machine, rechtstikken. Eindproduct: servet. Ontwerpen kussen, combinatie handwerk- en machine naaien. Eindproduct: sierkussen. Kleding stikken, omzomen, sluiting, afwerken. Eindproduct: wijde blouse.	Klassikale uitleg van technieken en vaardigheden. Aanbod van diverse decoratie- en afwerkingsmaterialen naar keuze. Bij machinegebruik individuele uitleg en begeleiding. Later evt. met behulp van een onderwijsassistent, zodat er ook in de ontwerp- en voorbereidingsfase individuele begeleiding gegeven kan worden. Naaïen is voor de huidige jeugd vaak een onbekend begrip, zowel professioneel als recreatief. Kennismaking met dit domein kan je perspectieven verbreden en zeker nieuwe vaardigheden brengen.

Domein:	Wat	Werkwijze en waarom
Hout	Introductie: terminologie. Start: de leerlingen bereiden het maken van een vogelnestkast voor. Maatvoering; gereedschapsleer, houtsoorten, vlieggediameter, plaatsing.	Klassikale uitleg van technieken en vaardigheden. De leerlingen werken in tweetallen aan hun opdracht.

Domein	Wat (doelen)	Werkwijze (hoe) en Verantwoording (waarom)
Zorg & Welzijn	<i>Week 1: verzorging van de binnen- en buitenkant van het lichaam</i> -Je kan uitleggen waarom verzorging belangrijk is -Je kan basis woorden uitleggen die gebruikt worden in de zorgsector -Je kan uitleggen wat de schijf van 5 is en je kan een BMI berekenen en interpreteren	Klassikale introductie met behulp van een powerpoint. Werken aan woordenschat met behulp van een powerpoint en d.m.v. een opdracht in tweetallen waarbij ze achter de computer begrippen gaan verhelderen. In groepjes elkaar lengte en gewicht meten en met de computer een BMI berekenen.
	<i>Week 2: EHBO</i> -Je kan een aantal basistechnieken correct toepassen.	Klassikale uitleg met behulp van filmpjes. In tweetallen de verschillende technieken oefenen (o.a. zijligging, heimlichgreep, reanimatie)
	<i>Week 3: verzorging van zieke / gehandicapte mensen</i> -Je kan uitleggen wat de gevaren bij zorgafhankelijke mensen zijn -Je kan de mond van een ander verzorgen en je kan een slikproef en eten geven correct uitvoeren.	Klassikale uitleg met behulp van een powerpoint. Uitleg slikproef, mondcontrole. In tweetallen de slikproef, eten geven m.b.v. mondcontrole en tandenpoetsen m.b.v. mondcontrole oefenen.
	<i>Week 4: verzorging van het harnachement van paarden</i> -Je kan vertellen waar bekende lichaamsdelen bij een paard zitten -Je kan de belangrijkste onderdelen benoemen van het harnachement	Klassikale uitleg met behulp van een powerpoint. Je kan een hoofdstel uit elkaar halen, invetten en weer in elkaar zetten
	<i>Week 5: verzorging van het paard</i> -Je kan een paard verzorgen (incl. hoeven)	Op locatie uitleg over de verzorging van paarden. Een paard verzorgen (incl. hoeven en toiletteren)
	<i>Week 6: verzorging van de stal en rijden</i> -Je kan een stal uitmesten en een paard opzadelen -Je kan iemand uitleggen hoe hij/zij een paard op moet zadelen	Op locatie uitleg over paarden opzadelen en rijden. Paard in tweetallen opzadelen en elkaar dit ook uitleggen. Rijden.

Domein: **Horeca**

Deze lessen zijn bedoeld om een eerste indruk te geven van de diverse werkplekken in de horeca en de daarbij behorende taken. Deze taken worden verricht in de vorm van een fysieke les: koken, serveren en hygiëne. De lessen beginnen met een korte uitleg met schriftelijke ondersteuning.

Het doel van deze lessen is integratie op de werkvloer. De gewoontes en de regels in de horeca globaal te leren kennen. Ook de eigen houding en inzet wordt daarbij besproken en geoefend.

Les 1

Een korte uitleg over het hele traject, de opbouw van de lessen.

Uitleg over les 1: Fastfood of restaurant? Fysieke les: Het bakken van een hamburger, het dekken van de tafel, opruimen en schoonmaken.

Les 2

Gastheer/vrouw in een restaurant

Houding van de bediening, tafeldekken en bedienen

Les 3

Catering en maaltijdbezorging

Wat heb je nodig?

Les 4

Ontbijtserveerster, Goedemorgen!

Vorbereiding, zelfstandig werken

Les 5

Pizza bakken. Een Italiaanse job

Les 6 dinsdag

Chefkok in een restaurant: Hygiëne en kookles van een chefkok.

Doelstellingen

1. Lichamelijke opvoeding als tegengewicht

- Tegen de (andere) prestatiegerichte veeleisende wereld
- Tegen de sterk wisselende en uitzonderlijke omstandigheden van de leerling

De leerling kan zich uiten via iets anders als de taal.

Niet het resultaat is belangrijk. Het hier en nu.

“Ik kan dit” → positief gevoel als start

2. De taal leren door doen en omgaan ermee

Start met korte zinnen.

Vb. hoger – lager – te hoog

Sneller – langzamer – stop

Geef – gooi – vang de bal

Zitten – staan , wil je? Mag ik?.....

3. Via sport contacten leggen

- Met elkaar
- Met de Nederlandse maatschappij
- Met de sportvereniging

Sport is herkenbaar, men kan zich uiten.

Omgang op basis van gelijkwaardigheid

Sociaal, confronterend, direct

4. Realiseren van de normale doelen w.b. L.O.

- Zie vakleerplan van de RSG Ter Apel

5. Opvang nieuwe leerling

Niet specifiek iets voor L.O. Zie organisatie in de hele school.

L.O. is wel zeer geschikt voor eerste opvang: groepsvorming en thuis voelen

is in L.O. goed realiseerbaar.

Het leren van de taal en aanspreekbaar maken in de eerste instantie.

Concreet en herhalend (zie punt 2).

Het leren van bepaalde omgangsregels binnen de school

(tot hoever kan ik gaan?)

En t.a.v. bepaalde gedragsregels. (jongens t.o.v. meisjes enz.)

Extra aandacht

- W.b. integratie
- Tegenwicht aan de grote druk op deze leerlingen (veel veranderingen, onzekere situatie)
- Omgaan met elkaar; de verschillende culturen / achtergronden accepteren van elkaar. Samen spelen als grondslag voor verder samen leren, samen leven en omgaan.
- Hulp geven, hulp accepteren, incasseren, elkaar nodig hebben, stimuleren.
- Veel temperamenten, karakters en gewoonten in een les. Begrip en respect is voorwaarde.

Daarom:

- Groep niet te groot, anders komt de organisatie van de les teveel op de voorgrond ten koste van bovengenoemde.
- Veel lessen L.O. per week. (geldt voor alle leerlingen, maar speciaal voor deze leerlingen)

N.B.

Zwemonderwijs:

Veel van de buitenlandse leerlingen zijn de zwemkunst niet machtig. Dit aantal ligt veel hoger als bij Nederlandse leerlingen die grotendeels al op zeer jeugdige leeftijd hebben leren zwemmen. Extra zwemuren voor deze leerlingen zijn erg belangrijk.

Elke lesgroep krijgt daarom wekelijks een lesblok zwemonderwijs aangeboden. We doen dit in afstemming met het COA.

Extra aandacht:

Het laten zwemmen, gymnastieken met “gemengde” klassen vraagt tijd. (Gemengd wat betreft leeftijd, sekse, bekendheid met sport, beginniveau, cultuur enz.) Er moet tijd zijn om voor de leerlingen die hier moeite mee hebben begrip en tijd uit te trekken:

- Niets dwingen (wat niet betekent dat iets niet meer hoeft!)
- Aanpassing moet van binnenuit komen, “schijnaanpassing” (uit angst voor straf bv) hebben we niets aan!
- Gesprek ouders en leerling aangaan.

Hier moet de leerkracht de tijd voor nemen en hebben.

Invulling van de lessen L.O.

Van grondvormen van bewegen naar de bestaande sporten

- Kennismaken met alle grondvormen van bewegen
- Uitbouw van alle grondvormen van bewegen naar bestaande sporten (basketbal, turnen, atletiek, enz.)

Projecten: (door de lessenreeksen heen)

- Grondvormen van bewegen start
- Circusspelen
- Zwemmen
- Jezelf de baas (+stoeispelen)
- Bestaande sporten

Speciale projecten (1 keer of enkele keren per jaar)

- Mountainbike
- Free Running
- Bewegen op muziek
- Wandelen
- Paardrijden
- Schermen / boksen
- Vissen

Wij werken met een “open” leerplan, aangezien leerlingen zoals gezegd zeer verschillend zijn.

Noodzakelijke leer- en hulpmiddelen	Huidige situatie /faciliteiten
- goede accommodatie (sportzaal)	- Gymzaal
- een buitenaccommodatie	- Gebruik sportveld mogelijk, maar te ver weg.
- zwembad	- Gebruik mogelijk van zwembad in Ter Apel
- geld voor bijzondere activiteiten	- Is mogelijk
- contact met verenigingen	- Is mogelijk, nog te weinig. Veel II te kort
- ruimte voor vrij sporten (tafeltennis bv.)	- Is mogelijk
- gemengd les moet blijven, erg belangrijk	- Is mogelijk
- kleine klassen	- helft van de lessen mogelijk